

Grovfoderpriser og vurdering af alternative grovfodersystemer

Jacob Krog, Erhvervsøkonomi

Peter Hvid Laursen, HusdyrInnovation

Skejby, 10. september 2021

SEGES

STØTTET AF
Promilleafgiftsfonden for landbrug

Foto: Henning Sjørlev Lyngvig

Grovfoderpriser og vurdering af alternative grovfodersystemer

- Hvorfor er der 4 grovfoderpriser?
- Introduktion til FMS som model
 - Forskelle på model- og marginalberegninger
- FMS Foderplanlægning i brug
 - Eksempel fra bedriftsbesøg torsdag
 - Mere af et fodermiddel eller introduktion af et nyt hjemmeavlet fodermiddel
- Resultaterne er andet end kr. pr. ha og FEN
 - Foderbalancer, næringsstofbalancer, økonomi

Hvorfor er der 4 forskellige grovfoderpriser?

- Forskellige spørgsmål giver forskellige svar
- Forskellen ligger primært i hvordan omkostningen til jord indregnes
- Fremstillingsprisen er resultatet fra driftsgrensanalyser, hvor alle omkostninger er fordelt
- Intern pris anvendes til at lave en ensartet overførsels- og statuspris
- Optimeringspris indregner alternativ værdi af arealet til vårkorn
- Produktionspris er det tætteste en model kan komme på fremstillingsprisen

FMS Mark og Maskiner	Opgørelser Driftsgrensanalyser og Business Check	Budgetkalkuler / Statusværdi Vejledende Grovfoderpris
Produktionspris	Beregnet, Fremstillingspris intern pris Optimeringspris	Intern grovfoderpris Optimeringspris
Stykomkostninger	x	x ³
Maskinomkostninger inkl. Arbejde	x	x ³
Øvrige omkostninger og indtægter	x ⁶	
Renteomkostning af jordværdi	x	
Faktisk forpagtningsafgift	x	x ⁴
Renteomkostninger af faktisk gæld		
EU-støtte	x	x ⁵
DB II for salgsafgrøder		x
Rest til jordleje før EU-støtte for salgsafgrøder		x
Beregnete omkostninger i alt	x	x

1) Der forrentes kun gældsprocenten af inventarsaldoen ved den beregnede interne pris (eks. 66 %).

2) Der forrentes kun gældsprocenten af jordværdien ved den beregnede interne pris (eks. 66 %).

3) Omkostningerne er baseret på norm fra budgetkalkuler.

4) Forpagtningsafgiften i den vejledende interne pris er baseret på den gennemsnitlige realiserede forpagtningsafgift fra forgangne år.

5) EU-støtten i den vejledende interne pris er sat til værdien af en standardrettighed uden tillæg, da forpagtet jord formodes uden kvægtillæg.

6) Der medtages ikke omkostninger til ejendomsskat og forsikringer, samt forrentning af bygninger og beholdninger.

Der medtages ikke maskinstationsindtægter, men tidsforbrug til maskinstationsarbejde registreres på det enkelte maskinsæt, således at en derved bedre kapacitetsudnyttelse kommer til udtryk i en reel timepris ved kørsel i egen mark

FMS Mark og Maskiner		Opgørelser Driftsgrensanalyser og Business Check			Budgetkalkuler / Statusværdi Vejledende Grovfoderpris	
Produktionspris		Beregnet, Fremstillingspris intern pris Optimeringspris			Intern grovfoderpris Optimeringspris	
Stykomkostninger	x	x	x	x	x ³	x ³
Maskinomkostninger inkl. Arbejde	x	x	x ¹	x	x ³	x ³
Øvrige omkostninger og indtægter	x ⁶	x	x	x		
Renteomkostning af jordværdi	x	x				
Faktisk forpagtningsafgift	x	x	x		x ⁴	
Renteomkostninger af faktisk gæld			x ²			
EU-støtte	x	x	x		x ⁵	
DB II for salgsafgrøder						x
Rest til jordleje før EU-støtte for salgsafgrøder				x		
Beregnete omkostninger i alt	x	x	x	x	x	x

1) Der forrentes kun gældsprocenten af inventarsaldoen ved den beregnede interne pris (eks. 66 %).

2) Der forrentes kun gældsprocenten af jordværdien ved den beregnede interne pris (eks. 66 %).

3) Omkostningerne er baseret på norm fra budgetkalkuler.

4) Forpagtningsafgiften i den vejledende interne pris er baseret på den gennemsnitlige realiserede forpagtningsafgift fra forgangne år.

5) EU-støtten i den vejledende interne pris er sat til værdien af en standardrettighed uden tillæg, da forpagtet jord formodes uden kvægtillæg.

6) Der medtages ikke omkostninger til ejendomsskat og forsikringer, samt forrentning af bygninger og beholdninger.

Der medtages ikke maskinstationsindtægter, men tidsforbrug til maskinstationsarbejde registreres på det enkelte maskinsæt, således at en derved bedre kapacitetsudnyttelse kommer til udtryk i en reel timepris ved kørsel i egen mark

Det skal du vide om grovfoderpriser

- Fremstillingsprisen er den eneste der egner sig til benchmarking
 - Ved beregning af ændringstiltag er det ikke nødvendigt at tænke på ensartethed til benchmarking
- Optimeringsprisen er den bedste metode til planlægning af tilpasset produktion, hvis man ikke har adgang til at lave en fuld model i FMS Foderplanlægning
- Fokus på den metode der passer til landmandens aktuelle udfordring
 - så kan du regne rigtigt på den konkrete bedrift
- Produktionsprisen næsten det hele med
 - den har rigeligt med til at vurdere hvilken løsning der er bedst for kunden nu

Eksempel: vurdering af kolbemas eller høj stub

SEGES

Foto: Henning Sjørøsløv Lyngvig

Eksempel på valg mellem majshelsæd og kolbemajs

JB 1-4, m. vanding, vårbyg 135 kr. pr. hkg

	Udbytte FEN/ha	Pris øre pr. FEN (optimeringspris) 135 kr./hkg vårbyg	Pris øre pr. FEN (optimeringspris) 150 kr./hkg vårbyg
Majshelsæd 30 cm stub (basis)	11.200	99	107
Majshelsæd 50 cm stub	10.800	103	111
Majshelsæd 70 cm stub	10.400	107	116
Kolbemajs (85 % af helsædsudbytte, 30 cm stub)	9.520	114	123
Kolbemajs (70 % af helsædsudbytte, 30 cm stub)	7.840	138	149
Vårbyg (135 kr. pr. hkg + 10 kr. for valsning)		176	
Vårbyg (150 kr. pr. hkg + 10 kr. for valsning)			194

Stubhøjde majs – i forhold til 30 cm stub

6 forsøg 2006-2008, 4 sorter

	50 cm stub	70 cm stub
FE pr. ha	-400	-800
% TS	+1,2	+2,5
g stivelse pr. kg TS	+16	+27
NEL20, MJ pr. kg TS	+0,15	+0,25
FK NDF	+1,4	+2,5

Oversigten 2008, side 381

Giver optimeringsprisen et tilstrækkeligt svar i forhold til kolbemajs eller høj stub?

- Er der grovfoder nok?
- Hvordan kommer den samlede ration til at se ud efter justering af stubhøjden?
=> inddrag en der kan lave en tilpasset foderplan
- Indikationen er god og retvisende – men svaret er ikke komplet

Optimeringsprisen er vigtig

- Udbyttet i år har indvirkning på arealforbruget næste år, derfor er lavt udbytte i et år med høje kornpriser dyrt!
- Hvilken kornpris er den rette at anvende i alternativbetragtningen?
- Ensartet fordeling af korn og grovfoder er et værn mod prisudsving i markedet.

Introduktion til FMS som model

SEGES

Foto: Henning Sjørslev Lyngvig

Forskellen mellem marginal- og modelberegninger

Marginalberegninger er lette at anvende

- Medtager kun de aktuelle ændringer
- Kræver kun et ternet stykke papir eller et tomt regneark

Marginalberegninger kan hurtigt blive ufuldstændige eller uoverskuelige

- Eksempelvis en beregning af skift fra 4 til 5 slæt græs

Modelberegninger er stabile – og tager tid

Modelberegningen er omfattende og kræver tilpasning til den aktuelle situation

Modelberegning i FMS-foderplanlægning er bedre end marginalberegninger fordi:

- Den glemmer ikke overskydende arealer eller fodermidler
- Den tager hele foderrationen med og holder styr på næringsstofferne
- Den tager højde for ændret maskinanvendelse
- Den samler konsekvenser for mark og stald
- Den regner kun på ændringer
- Forskel i kalkuler afspejler forskelle i virkeligheden

Tidligere anvendelser af FMS til modelberegninger

SEGES

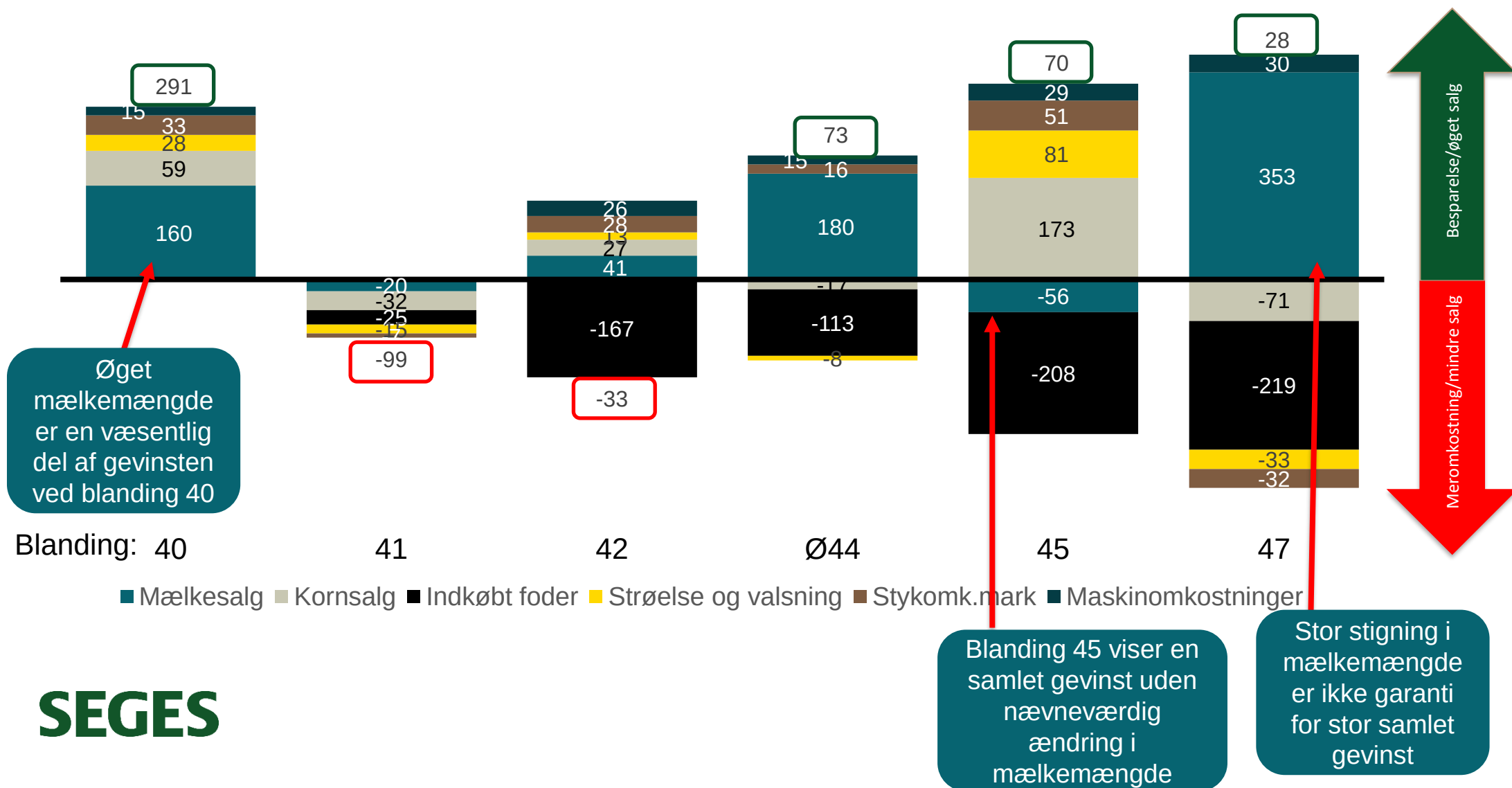

Foto: Peter Hvid Laursen

Tidligere anvendelser af FMS til scenarieberegninger

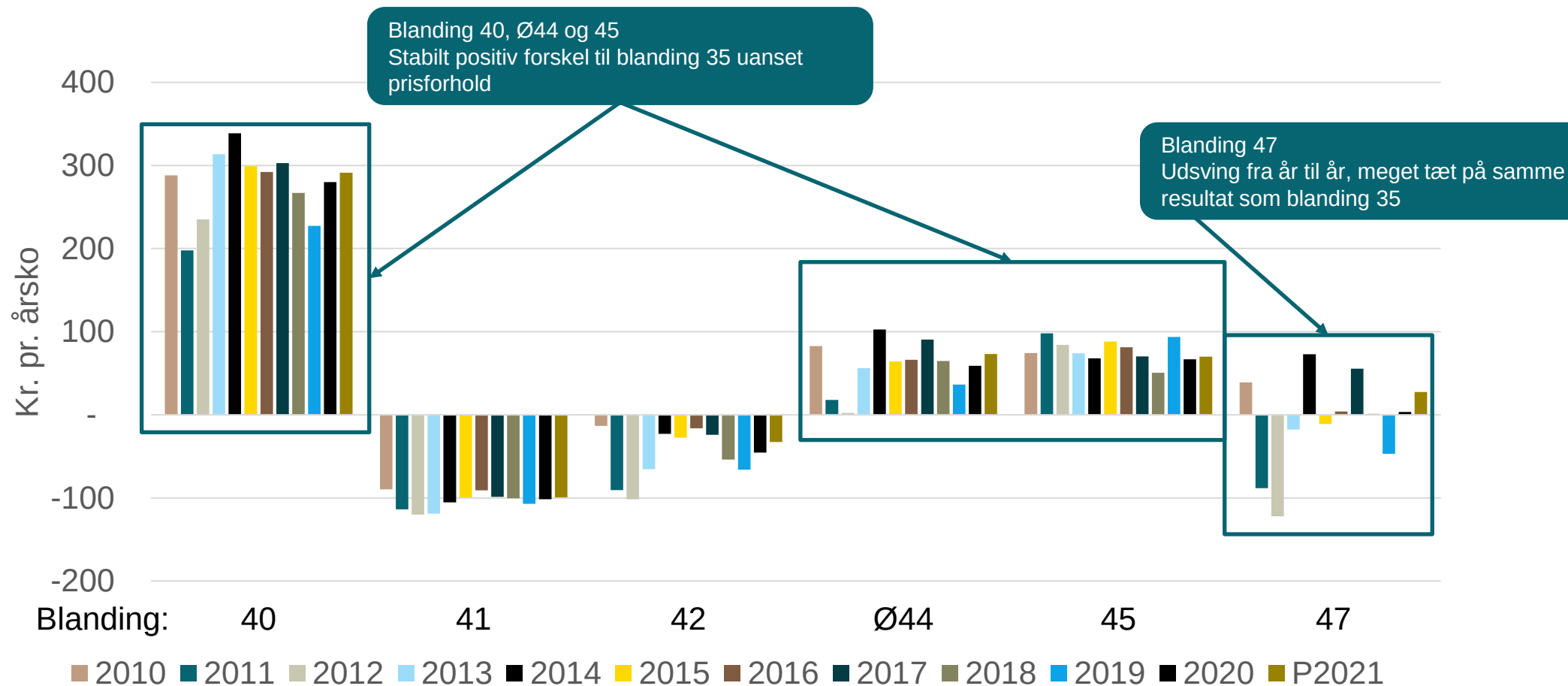
- Værdi af forskellige kløvergræsblandinger
- Modelberegninger af fodring med græspulp fra proterinraffinaderi til økologiske køer
- Mulig gevinst ved at erstatte soja med raps eller hestebønner
- Sammenligning af fodring med varierende forhold mellem majs og græsensilage
- Værdi af forskellige kløvergræsblandinger og vurdering af slætstrategi

Sammenligning af græsblandinger: Foderplan med 2/3 græs Ændringer i resultat, i forhold til blanding 35. (kr. pr. årsko)

Hvor stabilt er forskellene med forskellige års priser?

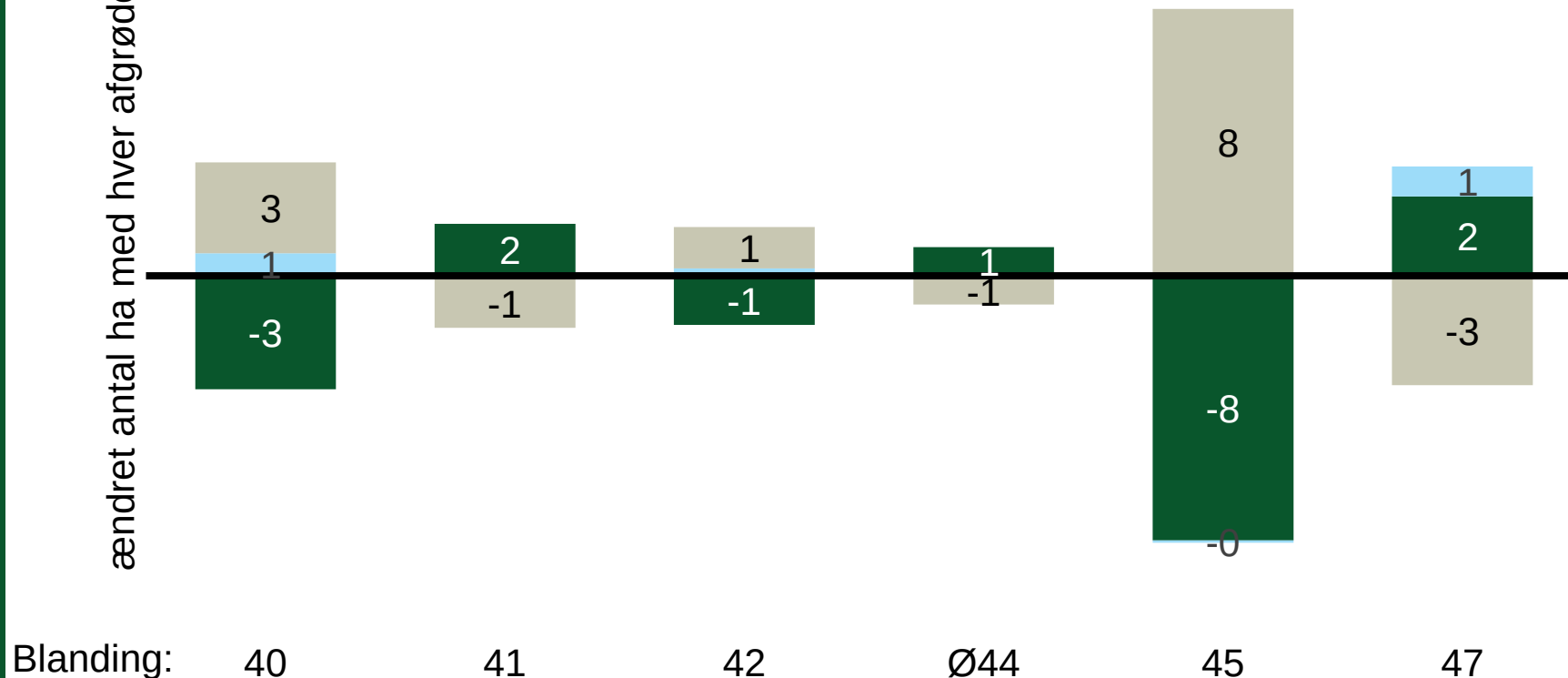
2/3 græs, resultat i forhold til blanding 35

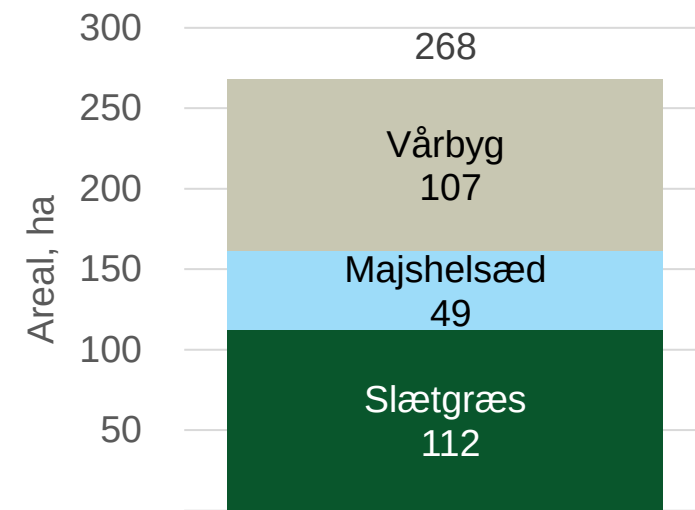
Ændringer i markplan, forskel til blanding 35

2/3 græs

ændret antal ha med hver afgrøde

Markplan v. blanding 35
2/3 græs

Modellen bliver aldrig perfekt, men den kan ret hurtig blive anvendelig

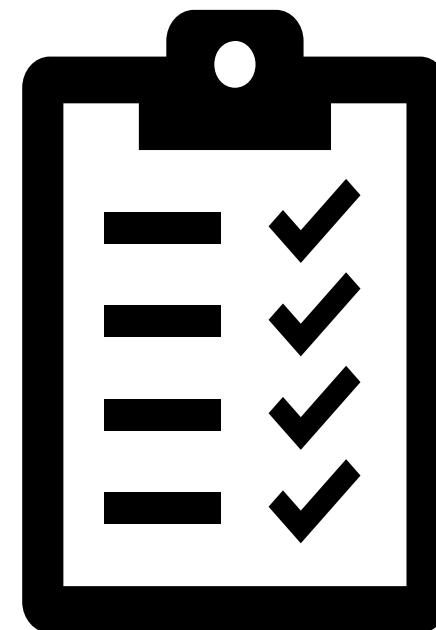
Afgørende for modellens anvendelse:

1. At du ved hvordan den regner!
2. Modellens resultater skal give den rette anvisning:
foretag ændring / bevar nuværende løsning
3. Gælder resultatet stadig hvis prisforhold ændres?
4. Følsomhedsanalyser eller test med forskellige års prissæt
 - Langt de fleste historiske afregningspriser kan hentes på www.farmtal.dk

Arbejdsgang i FMS – foderplanlægning

1. Forside; basisoplysninger og aktivering af scenarie 3 og 4
2. Foderplanlægning kvæg konventionel
 - a) Mælkeydelse, foderniveau, antal køer og kvier, antal dage vinter- og sommer
 - b) Vælg foderplan til ungdyr og staldsystemer til dyregrupper
3. Indtast foderplan til malkende køer
 - a) Opret fodermidler der købes/dyrkes og som ikke er standard.
 - b) Tilpas kalkuler for hjemmeavlede afgrøder
4. Kontrol af markplan og vejledende udbyttelniveauer
5. Tilpas priser på mælkesalg og indkøbte fodermidler
6. Se de økonomiske resultater
 - a) Vurder og forklar forskelle i scenarier
 - b) Få hjælp i “balancer foder” og evt. “nøgletal foder”

FMS – foderplanlægning i praksis

Er der penge i at forbedre græskvalitet og øge mælkeydelsen ved André?

FMS
Foder - Mark - System